

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 144
Podseria: odznaczone godnością akademicką „Doctor Honoris Causa”

ASTRID LINDGREN

W 20-stą rocznicę śmierci

Omawiane/polecane książki:

[A] Margareta Strömstedt: *Astrid Lindgren. Opowieść o życiu i twórczości.* Warszawa, Nasza Księgarnia, 2000; inna Wydawnictwo MARGINESY Warszawa, 2015.

[B] Jørgen Gaare, Øystein Sjaastad: *Pippi i Sokrates, Filozoficzne wędrówki po świecie Astrid Lindgren, Seria Biblioteka “Świata Zofii”, Wydawnictwo Jacek Santorski & CO. Warszawa 2002.*

[C] Maria Isabel Sanchez-Vegara: *Mali WIELCY Astrid Lindgren,* Smart Books, Warszawa 2021.

Bohaterka niniejszego odcinka to szwedzka pisarka, której książki dla dzieci są powszechnie znane na całym świecie, a „Dzieci z Bullerbyn”¹ były lekturą szkolną eseisty, jak i jego córki, 40 lat później. Astrid nie miała wyższego wykształcenia, a zjawia się w naszej serii gdyż **Uniwersytet Warszawski, nagroził Ją Doktoratem Honoris Causa**². Otrzymała również polski **Order Uśmiechu**. Znana jest głównie z książek o Fizi Pończoszance, czyli w oryginale o Pippi³ Långstrump.

¹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Dzieci_z_Bullerbyn; w Wikipedii o słynnej książce.

² <https://www.alamy.com/warszawa-02051989-nadanie-tytuu-doktora-honoris-causa-universytetu-warszawskiego-szwedzkiej-autorce-literatury-dziecicej-astrid-lindgren-spotkanie-z-czytelnikami-w-paacu-kazimierzowskim-nz-min-astrid-lindgren-2p-prorektor-uw-wodzimierz-siwiski-p-ka-papjan-bogacz-warsaw-2-may-1989-warsaw-university-confers-honorary-doctorate-on-swedish-writer-of-childrens-books-astrid-lindgren-a-meeting-with-readers-at-the-kazimierzowski-palace-pictured-among-others-astrid-lindgren-2r-warsaw-universitys-deputy-vice-chancellor-wlodzimierz-siwinski-r-ka-papjan-bogacz-image453908284.html>;

³ <https://www.znaczenia-imiona-dzieci.com/n/Pippa>; imię pochodzące od PHILIPPA, po polsku mamy Filipa.

Astrid Anna Emilia Lindgren z domu Ericsson urodziła się 14 listopada 1907 roku w Vimmerby⁴, a zmarła 28 stycznia **2002** w Sztokholmie, czyli już 20 lat temu. Jej miasto rodzinne leży na południu Szwecji, niezbyt daleko od wybrzeża Morza Bałtyckiego, w regionie Kalmar, ze stolicą w mieście Kalmar. Gdy wyświetli się mapę oraz zrobi „zoom” - okaże się, że w okolicach jest wiele jezior.

W Wikipedii i książce możemy przeczytać iż nasza Bohaterka była córką Samuela Augusta Ericssona i Hanny z domu Jonsson (wzięli ślub 30 czerwca 1905). Dzieciństwo spędziła w gospodarstwie Näs na skraju miasteczka Vimmerby. Ta kraina (obejmująca województwo kalmarskie) ma nazwę Smalandia⁵, a wielka wyspa na Bałtyku równoległa do wybrzeża Szwecji to Olandia⁶. Astrid miała starszego brata Gunnara oraz dwie młodsze siostry Stinę i Ingegerd – imiona typowe dla Skandynawii. Naukę w szkole rozpoczęła w wieku 7 lat – był początek XX wieku, Polska była pod zaborami – [A] strona 155 – zdjęcie z klasy – 25-cioro dzieci i nauczyciel, w białej koszuli i muszce, trzy równoległe tablice, środkowa jest przesuwana! Niektóre dzieci mają mundurki a’la marynarskie bluzy, są uśmiechnięte, mają ładne fryzury.... Gdy Astrid miała 13 lat, jedno z jej wypracowań ukazało się w „Gazecie Vimmerby”, zatem rodzice wychowywali Ją na osobę aktywną, twórczą. Byli na tyle bogaci iż płacili **pełną opłatę** za szkołę. „Dzieci z Bullerbyn” są jakby zbeletryzowanymi Jej wspomnieniami z dzieciństwa. Generalnie było ono szczęśliwe, i w dobrych warunkach materialnych.

Astrid zdała egzamin końcowy w gimnazjum w wieku 16 lat, z celującą oceną z języka szwedzkiego. Rok później zaproponowano Jej pracę w „Gazecie Vimmerby”; była korektorką oraz pisała krótkie notki i reportaże. W wieku 18 lat zaszła w ciążę. Nie komentowała tego nigdy później, podobnie jak Jej rodzice. Wyjechała do Sztokholmu gdzie zapisała się na kursy stenografii i maszynopisania przy szkole handlowej Bar-Lock. Zapewne chciała uniknąć zaczepek w małym mieście, gdzie wielu ludzi się wzajemnie zna. Szkolenie ukończyła wiosną 1927 roku – miała 20 lat. Wcześniej urodziła synka i oddała go do znajomej rodziny na wychowanie, przebywając czasowo w Danii.

Książka [A] to „cegła” 336 stron, duży format, papier gruby, szorstki, nie jest śnieżno-biały. Okładki są bardzo grube, twardy karton, gdy się puka brzmi jakby pukało się w drewno. Na okładce mamy czarno-białe zdjęcie Astrid Lindgren w starości, twarz ma pooraną wieloma zmarszczkami. Inne napisy na okładce są kolorowe. Dopisek na

<https://skrivanek.pl/polskie-imiona-meskie-w-innych-jezykach/>; Filip jest ustawiony po Piotrze!!!

⁴ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Vimmerby>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Gmina_Vimmerby; o miasteczku i gminie.

⁵ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Smalandia>; kraina historyczna w Szwecji, jak Pomorze, Wielkopolska – dziś nie pokrywa się formalnym podziałem Szwecji na regiony.

⁶ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Olandia>; o wyspie.

okładce brzmi: „Biografia najstynniejszej pisarki dla dzieci”. Czy zasłużyła na Doktorat Honoris Causa? Na pewno. W Polsce jest ciągle niezwykle popularna Ona i Jej książki. Na tylnej stronie okładki mamy, krótkie notki, zdjęcie z planu z filmowej wersji przygód Pippi oraz 6 linijek podstawowych wiadomości o autorce książki [A], która przez wiele lat przyjaźniła się z Bohaterką. Zatem, udostępniła Ona (Astrid) dziesiątki zdjęć rodzinnych oraz z wydarzeń zawodowych i jako osoby słynnej. Na wyklejce przedniej mamy drzewo genealogiczne przodków, z których najstarszy uwzględniony - urodził się w roku 1807!!! Kto czytał „Dzieci z Bullerbyn” zapewne pamięta „DZIADUSIA” – jego pierwowzór to Samuel J.A. Ericksson (1845-1929). Przedmowa autorki rozpoczynająca książkę jest datowana w 1998 roku. Pierwszy rozdział to Dzieciństwo. Oprócz zdjęć, wyłącznie czarno-białych, są jeszcze liczne rysunki – zatem książka należy do gatunku popularyzatorskiego, dla jak najszerszego kręgu czytelników.

W esejach nie streszcza się książek. Warto po tę sięgnąć!! Omówmy kilka przykładowych zdjęć; na stronach: 42 – dom rodzinny, 43 – sypialnia, 44 – pokój paradny, 49 – dziadkowie, 51 – dom ojca w miejscowości Sevedstorp (pierwowzór Bullerbyn), 53 – ojciec, 55 – ojciec oraz jego 3 braci – we frakach i melonikach (!!!) – szwedzcy chłopcy; 72 – ślubne rodziców; itd., itd.; 83 – rodzina - genialne, tradycyjne z epoki. Strona 101 – rodzina i robotnicy rolni: 8 zatrudnionych osób – czy to wszyscy? Wynika z tego, że gospodarstwo było dość duże, dobrze zarządzane, bo sytuacja materialna rodziny była bardzo dobra.

Dalej opisywany jest okres początków pracy – samotnej matki. „Rodzice nie robili mi strasznych wyrzutów” – cała rodzina była religijna, jest zdjęcie Astrid z konfirmacji. Ciekawe było w Dzieciach z Bullerbyn jak ważnym okresem był dla nich wszystkich czas Bożego Narodzenia, dowiedział się każdy kto czytał lekturę. Oczywiście byli protestantami. Synek Astrid Lars (zdrobnienie Lasse) – był okresowo wychowywany u dobrej, spokojnej rodziny, która przyjęła na wychowanie jeszcze jednego chłopca. Mama często go odwiedzała, nie było wolnych sobót, kiedyś „urwała się” się z pracy, aby zdążyć na wcześniejszy pociąg. Przed dworcem, akurat wtedy spotkała dwie osoby z dyrekcji. W następnym tygodniu została wyrzucona z pracy...

Wyszła za mąż na wiosnę 1931 roku – mieli córkę Karin. Ich pierwsze lokum w Sztokholmie nie było zbyt duże. Jednak mąż Astrid – Struve był pracowity i utalentowany. Został prezesem Zrzeszenia Motorowego Szwecji (str. 198), wtedy mogli pozwolić sobie na nowe większe mieszkanie na Vasaparken (rok 1941). **Vasa** to po naszymu WAZA, a zatem park rodziny królewskiej. Vasa to po prostu HERB kogoś przynależącego do wyższych sfer, czyli rodziny królów Szwecji i Polski. Tym herbem był po prostu ‘snopek’; o rodzinie Wazów można przeczytać w inny odcinku serii o księżnej Annie Wazównie.

Astrid kilkakrotnie zmieniała pracę, dobrze pisała na maszynie, co wtedy było podstawą prac biuralistki. Zdjęcie strona 183 – Lasse (około 4-5 lat) z dziadkami. Polem Lasse wrócił do Jej nowej rodziny – zdjęcie strona 188 – Lasse był wtedy prawie równy wzrostem z Mamą!! Strona 192 „Astrid Lindgren była [...także] sprawną **stenotypistką** i w ofertach pracy mogła przebierać jak w ulęgałkach. Często podejmowała (dodatkową) pracę na konferencjach w dni świąteczne czy wieczorami”... Dziś nikt nie wie kto to „**stenotypistka**”, dziś imprezy się nagrywa na magnetofon (czy za pomocą nagrywacza/rejestratora na nośniku magnetycznym). Doktorant z Almaty (w Kazachstanie), gdzie eseista był współpromotorem zagranicznym, przesłał linka do **nagrania video** obrony doktoratu w języku rosyjskim, w którym też napisana była sama dysertacja..... Jej praca to rzeczywiście ‘cudotwórstwo’, pisze się jakimiś znakami, aby zdążyć rejestrować co jacyś gadający mówią (dokładnie). Robiła to idealnie, dlatego takie szanse na zatrudnienie. Znalazła kolejną pracę u docenta kryminologii Harrego Södermana pracującego na Uniwersytecie w Sztokholmie. Zapewne była to wielka lekcja pisania długich utworów, w tym wypadku naukowych. Zapewne musiała też dużo pisać na maszynie – bo nie było jeszcze laptopów. Jej pracodawca miał znajomych w kręgach rodzin żydowskich w Sztokholmie. Miał orientację w tragicznej sytuacji ich krewnych w Hitlerowskiej Rzeszy. Ona zatem, też była o tym poinformowana. Z Jej notatek, strona 193: „I oto dzisiaj Niemcy z samego rana zbombardowali wiele miast i ze wszystkich stron najechali na Polskę”⁷.

Dalej autorka opisuje usamodzielnienie się Astrid jako pisarki, a rodzina była dla Niej wsparciem. Zaczęła odnosić sukcesy w Szwecji i za granicą (strona 243 – Ona z zagranicznymi wydaniem Jej książek!!!!). Pierwszą wersję przygód Pippi wydawnictwa konsekwentnie odrzucały, pisarka musiała przerobić tekst. Książka w końcu ukazała się na rynku. Miała jednak wielu przeciwników wśród krytyków. Książka została przetłumaczona na co najmniej 50 języków (str. 209). Kopię rękopisu podarowała swej córce Karin. Cytat str. 217: „ w świetle dyskusji pedagogicznej Pippi Pończoszanka jawi się jako typowy produkt swego czasu i tak zwanej pedagogiki wolności”. Idee taką opisał m.in. Anglik A.S. Neill, coś z tego mają może szkoły walfdorskie? Ale czy było to ze strony Astrid programowe? Czy opisanie czegoś w książce, znaczyło iż Ona zachęca do nowego modelu szkoły???? Nie dowiemy się już. Idea harcerstwa ma coś z samowychowania, dążenia do sprawności, harmonii ducha i ciała... Str. 219: „wydaje się, że cała dyskusja przeszła obok Astrid Lindgren, nie pozostawiając szczególnego śladu”. Były to czasy bez Internetu, portali społecznościowych, twitterów itd. Dziś nie wiadomo jakby to było, czy hejterzy nie

⁷ <https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/szwecja/73703,Polska-w-latach-II-wojny-swiatowej-oczami-Astrid-Lindgren.html>; co Astrid Lindgren wiedziała i pisała o Polsce - w czasie II wojny światowej: Wydała „Dziennik wojenny”, którego nie ma spisie publikacji -- ujmującego książki dla dzieci.

doszli by „do głosu” – lepiej nie spekulować. Ostatnie zdjęcie w książce podpisano „W domu na Dalagatan” – dzieje się to w ostatnim mieszkaniu pisarki, gdy mieszkała już sama.... Astrid siedzi przy biurku, pisząc na maszynie do pisania!!! Pomyślmy rękopisy przepisywała na maszynie, zapewne wydawnictwa przyjmowały tylko maszynopisy – co za czasy, ile **czasu** to zajmowało??? Pogrzeb naszej Bohaterki odbył się w dniu 8 marca 2002, w dniu międzynarodowego święta kobiet – jest kilka wzruszających linijek o tej ostatniej drodze naszej Bohaterki m.in. dziewczynka prowadziła białego konia, jak się to zdarzało JEJ literackiej bohaterce.

Astrid odniosła „niespodziewany” sukces – strona 240 – zdjęcie: wręczenie Medalu im. H.CH. Andersena – najważniejszej na świecie nagrody za książki dla dzieci – Florencja, 1958 rok. Czy to było niespodziewane? Co było podstawą sukcesu(??): kochająca się rodzina, rodzina wspierająca w najtrudniejszych chwilach, miłość mądra, pokonanie życiowych trudności, tzw. egzamin z życia – jakby egzamin dyplomowy z człowieczeństwa, zdany celująco, doświadczenie życiowe zdobyte poprzez zmiany miast i pracy, miłość do swoich dzieci – zapewne jeszcze dar od natury. Rozdział na stronie 257 ma tytuł: „Inaczej nie jest się człowiekiem tylko śmieciem”.

Warto poczytać. Strona 305 – zdjęcie BOHATERKI z dziecięcą aktorką grającą Pippi – Inger Nilsson – jaki zbieg okoliczności. Książkę kończy „Nota autorki”. Dalej mamy BIBLIOGRAFIĘ książek Astrid Lindgren, jest ich ok. 40: daty wydania oryginału, tytuły, dane o **polskich wydaniach** tj. kto przetłumaczył (wyłącznie panie) oraz daty i miasta polskich wydań. Dodano uwagę iż w bibliografii nie uwzględniono książek obrazkowych... Jest też spis ilustracji.

Książka [C] nie będzie omawiana, ma twarde okładki jest dla dzieci (specjalna seria o wielkich ludziach).

Książka [B] nie będzie szeroko omawiana. To z kolei dzieło naukowe, przedmowę napisała autorka książki [A]! Autorzy to filozofowie z Norwegii. Analizowana jest twórczość Astrid Lindgren z punktu widzenia filozofii i teorii literatury. Pomysł wydaje się karkołomny – porównać Pippi oraz SOKRATESa. Można zadać sobie pytania czy dziewczynka z małego miasteczka, która nie miała wykształcenia uniwersyteckiego mogła tyle napisać, a kto czytał ten wie, że to urocze i mądre. Zapewne postawiła na samokształcenie i najwyczajniejsze doświadczenia rodzinne – która to rodzina (z kolei) kierowała się mądrością, uczciwością, pracowitością, czciła i pielęgnowała tradycję rodzinną oraz lokalną.... Jak z tego wyszły mądrości ogólnoludzkie? Na to odpowie zapewne analiza filozoficzna. Tytuły wybranych rozdziałów „Pippi [...] jako filozof”, „Antropolog w Krainie na Opak”, „Pippi i Sokrates, <<O „spunku” i języku>>,”

„Korzenie bałaganu”. Eseista nie przeczytał wszystkiego, tym razem, rzecz raczej dla naukowców.

Astrid była też działaczką społeczną – interesowały ją: sytuacja kobiet w społeczeństwie oraz ochrona zwierząt ..., czy kobieta wychowana na włościach rolniczych – tak je rozumiała, jak pojawia się to w mediach dzisiaj – też by dużo analizować. Była też przeciwniczką marnowania żywności – wiedziała ile trudu kosztuje jej wytworzenie.

Eseista był tylko w Danii i Finlandii – Skandynawia wraz z Islandią to ciekawy region. Kiedyś znany był z pracowitości. W epoce industrializacji włączył się w postępy nauki i wynalazczości. Może coś można robić podobnie jak *rodacy i pobratymcy* naszej Bohaterki, ale warto wybrać rzeczy mądre.

Czy Pippi nam pomoże?

Sylwetkę Astrid Lindgren na pewno warto poznać!

KSIĄŻKI

- (i) Ja także żyłam! : korespondencja; Astrid Lindgren, Louise Hartung. Przełożyły Anna Węgleńska, Elżbieta Kaźmierczak, Nasza Księgarnia, Warszawa, 2018.
- (ii) Dymel-Trzebiatowska, Hanna: Translatorka literatury dziecięcej : analiza przekładu utworów Astrid Lindgren na język polski . Gdańsk : Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 2013.
- (iii) Maria Isabel Sánchez Vegara: Astrid Lindgren, ilustracje Linzie Hunter, Wydawnictwo: Smart Books. Seria wydawnicza: Mali Wielcy. Warszawa, 2021. [C]

LINKI

- a) https://pl.wikipedia.org/wiki/Astrid_Lindgren; w Wikipedii.
- b) <https://slidetodoc.com/ycie-i-twrczo-astrid-lindgren-ycie-astrid-lindgren/>; życie i twórczość.
- c) <https://zyciorisy.info/astrid-lindgren/>; informacje.
- d) <https://teologiapolityczna.pl/hanna-dymel-trzebiatowska-pisarka-stulecia-fenomen-astrid-lindgren-1>; ciekawe opinie.
- e) szkoła im. Bohaterki: <https://dabrowa.edu.pl/2017/05/13/xx-spotkanie-szkol-im-astrid-lindgren/>; oraz informacja o zjeździe takich szkół.
- f) <http://booklips.pl/zestawienia/13-rzeczy-ktorych-mogliscie-nie-wiedziec-o-astrid-lindgren/>; np. zdjęcie ze szkoły podstawowej.

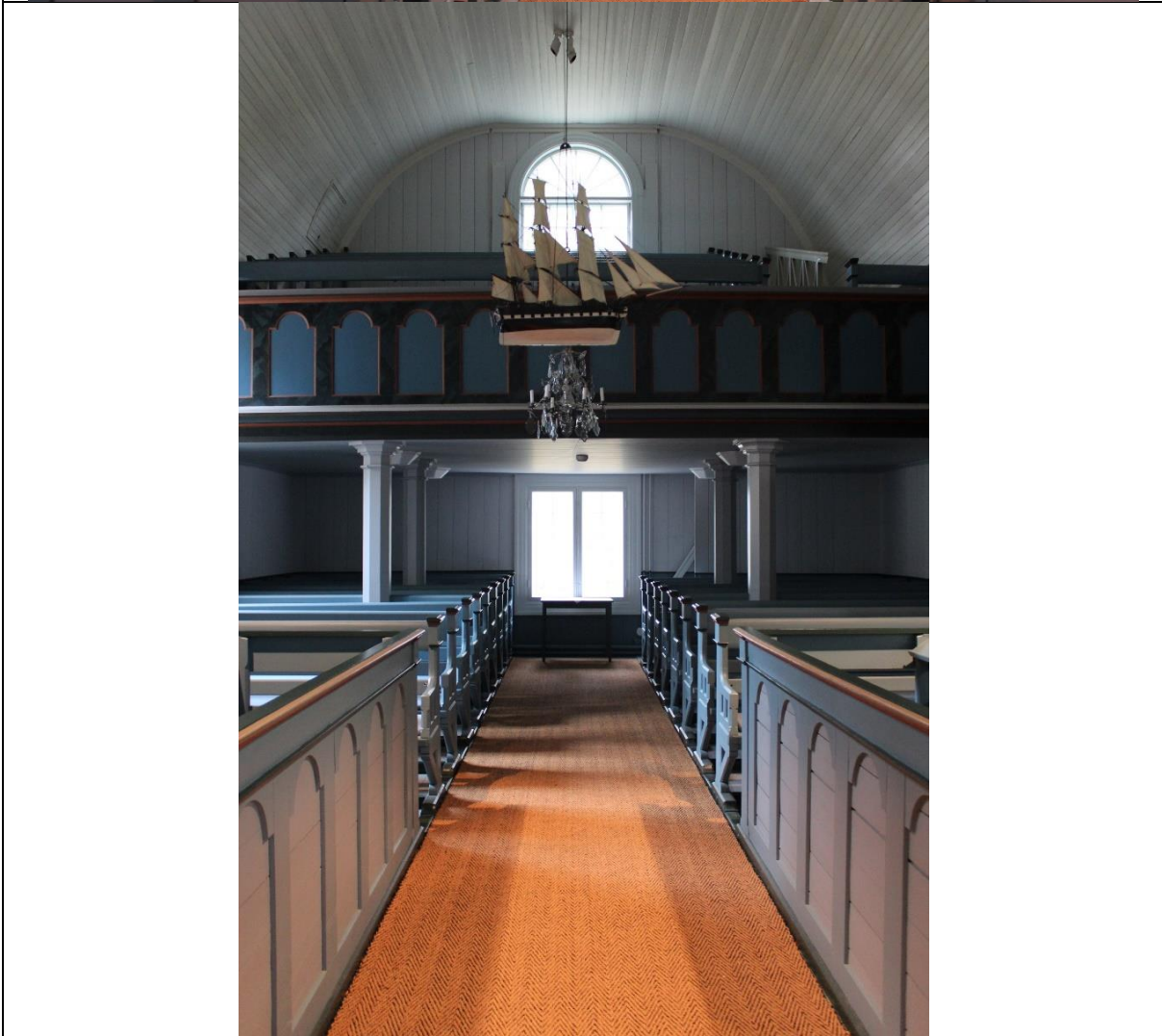
ORDER UŚMIECHU W POLSCE

https://pl.wikipedia.org/wiki/Order_U%C5%9Bmiechu.

ZDJĘCIA PRZY OKAZJI

Kaplica cmentarna oraz Zbór protestancki gdzieś w Finlandii w okolicach miasta Turku

Jezioro w Finlandii, zapewne podobne jest w Szwecji

Pensjonat drewniany w stylu skandynawskim

Architektura drewniana – charakterystyczna dla Skandynawii – zapewne z I poł XX wieku

Ogród Botaniczny na obrzeżach miasta TURKU w Finlandii

Przepiękny budynek biblioteki w mieście TURKU,
w Finlandii

Informacja o konkursie im. Astrid Lindgren

Konkurs im. Astrid Lindgren - Cała Polska czyta dzieciom

calapolskaczytadzieciom.pl/konkurs-astrid-lindgren/

O KONKURSIE AKTUALNOŚCI WIĘCEJ O EDYCJACH KONKURSU

Konkurs Literacki im. Astrid Lindgren

Konkurs literacki im. Astrid Lindgren na współczesną książkę dla dzieci i młodzieży

Konkurs literacki im. Astrid Lindgren jest organizowany przez Fundację „ABCXXI - Cała Polska czyta dzieciom” co trzy lata, począwszy od 2006 roku. Celem Konkursu – w nawiązaniu do twórczości jego Patronki – jest wyznaczenie wysokich standardów literackich oraz wzbogacanie oferty dla młodych czytelników o znakomite książki poruszające ciekawe i ważne tematy, pisane piękną polszczyzną, wskazujące właściwe wzorce

REGULAMIN V EDYCJI KONKURSU

Wpisz tu wyszukiwane słowa

22:57
13.02.2022

BAJKOWE murale i pomniki w Bielsku-Białej, mieście eseisty

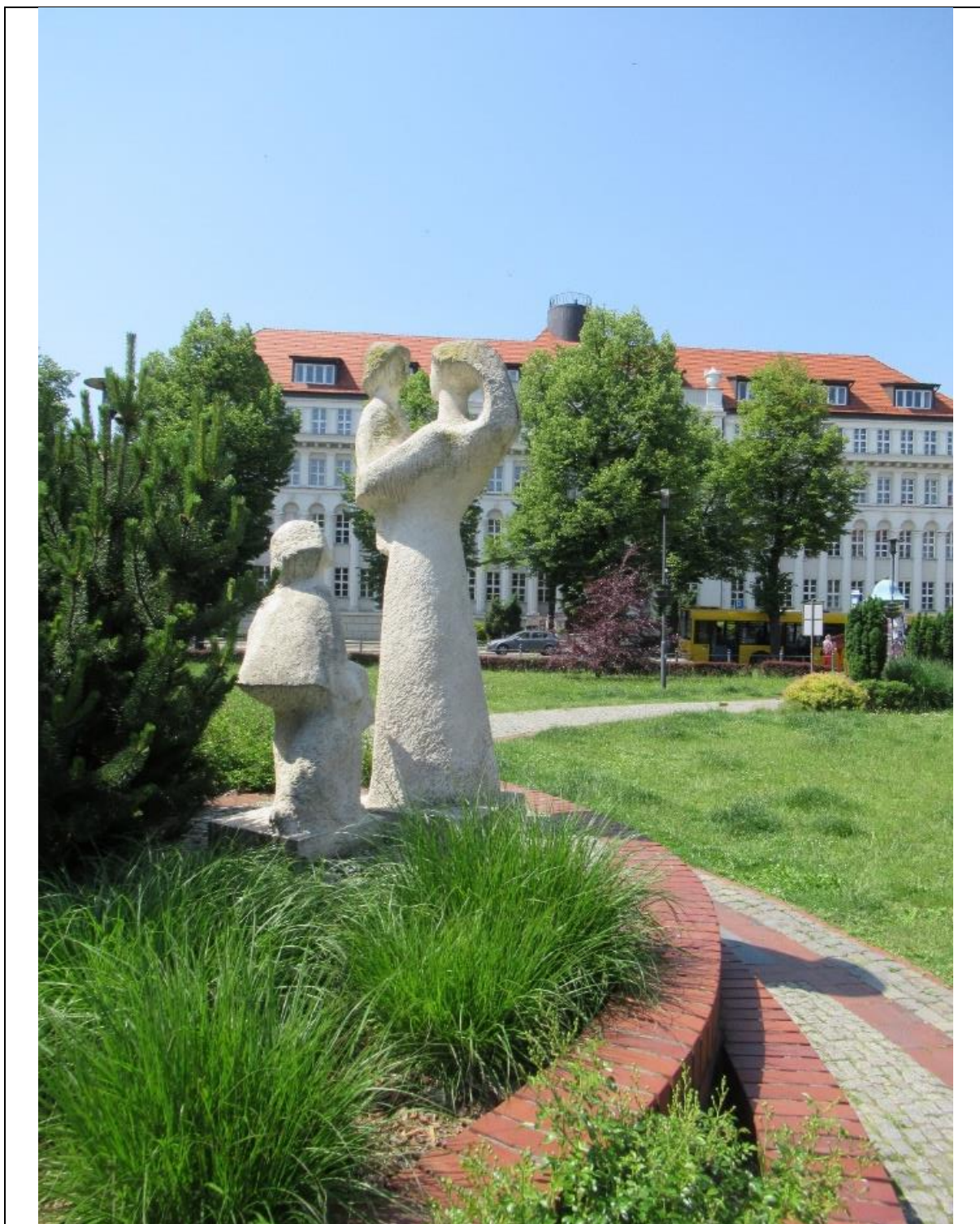

Mural autorstwa japońskiej artystki Yumi Hayashi odsonięty został przy filii **Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Hubalczyków**. Powstał w ramach tzw. słupskiej jesieni z Astrid Lindgren. To, że w mieście tyle ścian zagospodarowano muralami to realizowana przez SOK „muralowa” uchwała i dotyczy całego miasta. Dzięki temu powstały malowidła także na ulicach Lotha, Braci Gieryskich, a teraz Hubalczyków (przedstawione wyżej).

Zdjęcia wykonał eseista: Stan Zawiślak (od strony 14), początkowe /z Finlandii/ wykonała żona profesora z TUAS w Turku (opiekuna pobytu eseisty na tejże uczelni – Pana Tapani, czyli po polsku Stefan) – Pani Marjo.